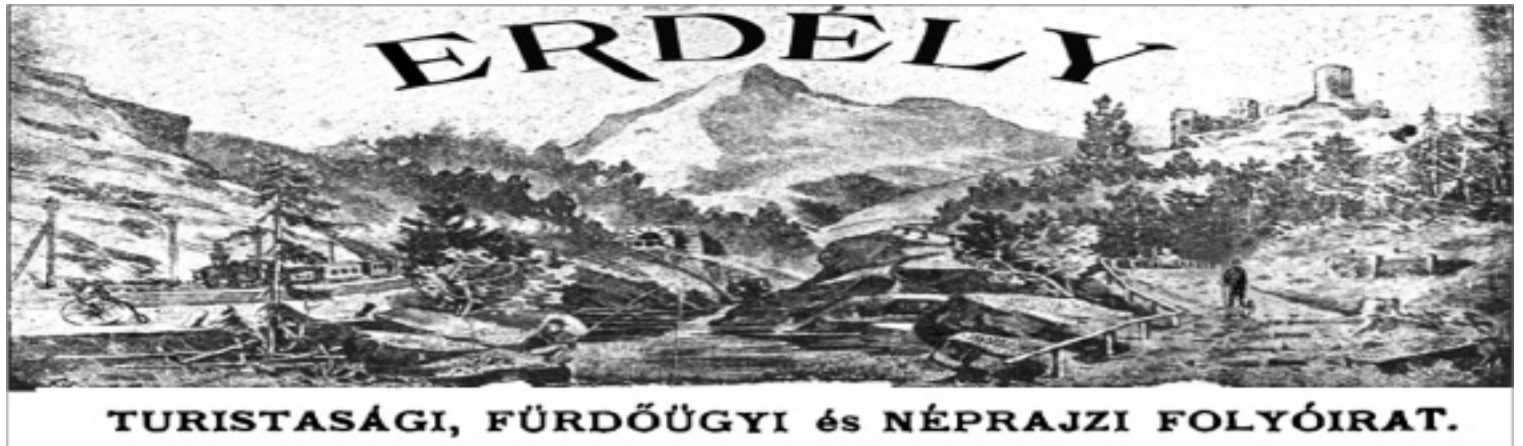

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 114. szám
2018/4.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Szerkesztők:
Pál Gyöngyi, Szima Csilla

Közös kirándulás a debreceni természetjárókkal

A kolozsvári EKE és a Hajdú-Bihar megyei Természetbarát Szövetség turistái évek óta minden áprilisban együtt kirándulnak. Olyan helyeket keresünk fel, amelyek Kolozsvár és Debrecen között vannak félúton. Az évek során voltunk már a Berettyó forrásnál, Solyomkőváron, a Révi-szorosban, Magaslakon, a Krisztály barlangban. Idén újból a Berettyó forrásra esett a választás.

KOVÁCS D. ZSUZSA

Április 14-én felkerekedett hát a két csapat – összesen több mint nyolcvan turista –, és elindultunk a közös úti cél felé. A Szilágy megyei Felsőszéken (Ság) találkoztunk, innen már együtt folytattuk az utat Tuszatelve felé. A Berettyó forrása Szilágy megye szegletében, Bihar, Kolozs és Szilágy megye találkozási pontjának közelében van. A Körösök vízgyűjtőterületéhez tartozó Berettyó a Rézhegység északkeleti részén ered, a 882 m magas Almácska-tető közelében. Itt a legrégebb kristályos palára, a permkori homokkő fölé mészkő üledék, melynek vízáteresztő, illetve víz által oldódó kőzetekének köszönhetően jellegzetes karsztképződmények – dolinák, víznyelők, vízkútörések, barlangnyílások – alakultak ki. A folyó a kisebb források – Ökrös-, Toplica-, Tusza- és Ponor-patakok – egyesülése után Tuszatelve község alatt kapja a Berettyó nevét. A Nagy-karsztforrástól tulajdonképpen fő ága, a Toplica indul.

A föld alatti üregekben összegyűlt nagy mennyiségű víz hirtelen a felszínre tör, egy kőszikla tetejéről több ágra szakadva zúdul alá kisebb vízesést alkotva, majd a kövek közt bukácsolva vízének egy része rövid időre újból eltűnik, de csak azért, hogy innen újból a felszínre törjön, most már jóval nagyobb mennyiségben (hozáma kb. 80 l/sec), és jóval magasabbról, egy meredek falú, mohával benőtt mésztufa dombról több mint tízméteres vízeséssel zuhan alá sok-sok ágra szakadva, lenyűgözően szép vízesést alkotva. A nemrégiben hirtelen nyáriasra fordult időjárás csökkentette ugyan a forrás vízhozamát, de így is gyönyörű látvány volt. A csodaszép vízesés közelében tartottuk a pihenőt, amit egyesek arra használtak, hogy felfedezzék a környéket. A gyorsfolyású hegyi patak vizét mindkét oldalról számtalan kisebb-nagyobb erecske duzzasztja egyre nagyobbra. A frissen kiömlő fák alatt virágzott a gólyahír, a martilapu és rengeteg foltos szalamandrát is láttunk.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Valkó várának maradványaira inkább csak véletlenül bukkanhatunk rá

Most nem követtük a Berettyót a forrástól 5-6 km-re kialakított pisztrángosig, mint tettük azt pár évvel ezelőtt, hanem busszal folytattuk utunkat Alsóvalkón, Felsővalkón keresztül Valkóvárjára. A falu szélén, a Berettyó és a Halastó-patak által határolt sziklán,

a Várhegyen áll Valkó vára, az egykori valkói uradalom központja. Az 1241–42-es tatárjárás idején elpusztult Kraszna várának szerepét vette át. A területet a tatárjárás után adományozta IV. Béla Geregye Pál országbíróknak. A várat 1300 körül építették a Geregyék, 1311-ben már

oklevélben szerepel. Nemsokára királyi birtokként említik, majd 1402-től a losonci Bánffy család tulajdona. A Bánffyak birtokában levő várat 1665-ben a törökök elfoglalták és lerombolták. A vár még megmaradt falait a helybeliek hordták szét, olyannyira, hogy ma már igen nehéz rekonstruálni eredeti állapotát. A várat, azaz inkább csak a még meglévő romokat kevesen látogatják, jelzett út sem vezet oda, csak egyes térképeken árválkodik a várrom jele, persze magyarázat nélkül. A térkép alapján indultunk el mi is egy korábbi felfedezőúránkon, és bukkanunk rá a romokra. A megközelítőleg háromszög alaprajzú vár nyugati oldalán egy öregtorony tekintélyes maradványát láthattuk. Hasonló torony állhatott északkeleti oldalán is, ahol most már csak 1-2 m magas falmaradványokat találunk. A várfalakon kívül kettős vársánc húzódik, ez még ma is jól látszik. A vár romjait szemlélve Kőváry László sorai jutottak eszünkbe: „Mily és mennyi építményt akartak őseink reánk hagyni: azt a sok rom beszéli. De mit tehettek ők, ha az építészeti emléket, mit pár békés napon emeltek, a háborús évek eltörölték.” Mi is már csak annyit tehetünk, hogy felkeressük, megismerjük történelmünk színhelyeit, felidézük a hozzájuk fűződő eseményeket, és nem hagyjuk őket végképp feledésbe merülni.

Valkó várából leereszkedve elbúcsúztunk vendégeinktől, akik meghívtak minket egy négy napos Zaránd-hegységi közös túrára pünkösdkor.

A vízesés hozama másodpercenként mintegy 80 liter

Jönnek a családi túrák: Jókai, biciklin és gyalog

Huszonegyedik alkalommal lesznek Jókai Mórról elnevezett gyalogos, és harmadik alkalommal kerékpáros túrák május 12-én. Nem túlzás azt mondani, hogy a Jókai a család túrája, hiszen olyan sokszínű változatban állnak rendelkezésre a választható útvonalak, hogy a kezdők és haladó túrázók is megtalálhatják a számukra legmegfelelőbbet.

■ **Gyalogos túraváltozatok.** **Gyalogos 55:** Kolozsvár–Torockó, az útvonal hossza 53,09 km, a szervezők által megszabott szintidő 14 óra, teljes szintemelkedés 1871 m, teljes szintereszkeedés 1952 m. Rajt: 6.30–7.00, Kolozsvár, Bükki Kemping. **Gyalogos 30:** Szind–Torockó, az útvonal hossza 29,25 km, a szervezők által megszabott szintidő 10 óra, teljes szintemelkedés 1388 m, teljes szintereszkeedés 1323 m. Rajt: 9.30–10.30, Szind, unitárius paplak. **Gyalogos 17:** Szind–Várfalva, az útvonal hossza 16,85 km, a szervezők által megszabott szintidő 5 óra 30 perc, teljes szintemelkedés 661 m, teljes szintereszkeedés 725 m. Rajt: 9.30–10.30, Szind, unitárius paplak. **Gyalogos 10:** Várfalva–Torockó, az útvonal hossza 12,40 km, a szervezők által megszabott szintidő 5 óra, teljes szintemelkedés 728 m, teljes szintereszkeedés 598 m. Rajt: 10.30–12.30, Várfalva, Polgármesteri Hivatal.

■ **Kerékpáros túraváltozatok.** A teljes útvonal hossza 62-85 km, a Szind–Torockó szakaszon választott útvonalváltozat függvényében. Kolozsvártól Szindig egyazon útvonalon kell haladni (36,77 km, szintemelkedés: 796 m, szintereszkeedés: 697 m). Szindtől Torockóig összesen 19 rövidebb-hosszabb, könnyebb-nehezebb változat áll a résztvevők rendelkezésére ahhoz, hogy a túra végén Torockón célba érkezzenek (25,21–48,11 km, teljes szintemelkedés: 407–1306

m, teljes szintereszkeedés: 331–1237 m). A szervezők által megszabott szintidő 12 óra, de becsléseink szerint akár 8 óra alatt is lehet teljesíteni, még a túra nehezebb változatait is. Rajt: 7.00–7.30, Kolozsvár, Báthory István Elméleti Líceum (Farkas/Mihail Kogălniceanu u. 2.). A kerékpáros túrára nem fogadjuk 14 év alatti kiskorúak nevezését.

A túrákra csak előzetesen lehet bejelentkezni, a túra honlapján (www.ekekolozsvar.ro/teljesitmenyturak) vagy a regisztrációs irodákban.

Az utazás a RAJTokhoz – Bükki Kempinghez (Gy55), Szindre (Gy30/Gy17, Kolozsvárról vagy Várfalváról) vagy Várfalvára (Gy10), Várfalváról Torockóra, illetve a visszatérés Torockóról Kolozsvárra, Várfalvára vagy Szindre lehetséges a szervezők által biztosított mik-

robuzsokkal vagy autóbuzsokkal. Ezeket a szolgáltatásokat, valamint az emlékpólót is a nevezési úrlapon lehet igényelni.

Az ellenőrzőpontoknál folyadékot biztosítanak, Szinden és Várfalván hideg, Torockón pedig meleg ételt, a Gy55 és Kerékpárostúra változatokon résztvevők energiacsomagot is kapnak. Az előzetes nevezések határideje május 7. 12 óra, ezután már NEM lehet benevezni. Kedvezményes nevezési (és fizetési) határidő: április 29. 24 óra. Kései nevezési időszak: április 30, 0 óra–május 7. 12 óra. Annak, aki a kedvezményes nevezési időszakban nevezett be, de a kedvezményes fizetési határidőig NEM fizette be a részvételi költségeket, ezt követően már a kései nevezési időszakban érvényes részvételi költségeket kell befizetnie. A benevezők által fizetendő részvételi költségek kifizetésének igazolása (fizetési bizonylat) legkésőbb május 7-én 12 óráig be kell érkezzen a szervezőkhöz. Ellenkező esetben május 8-án reggelig töröljük a benevezőt a nevezési listáról.

Közel már a cél (Jókai túra, 2017)

Kolozsvári EKE-napok Csucsán kirándulásokkal és bringatúrákkal

Háromnapos rendezvénysorozatot rendez Csucsán június 1–3-án az EKE–Kolozsvár 1891. A három nap alatt öt gyalogos és két kerékpáros túrára kerül sor. Azok jelentkezését is várják, akik csak egy nap erejéig tudnak csatlakozni a rendezvényben meghirdetett túrákra.

■ **Gyalogtúra.** Június 1., péntek: La Deal–Híres-gerinc–Germin völgye: 5, 9, illetve 12 km-es túrák, indulás Csucsáról 10 órakor, az EKE-háztól. Ajánljuk gyerekeknek is, de jelenlétük csakis szülői kísérettel lehetséges. Túravezető: Kiss János, segéd túravezető: Tatár Ferenc. Június 2., szombat: Szurdok-völgy (V. Surduca)–Váratec–V. Chirsizen–Sebes Körös lankája (Lunca) (20 km, szintkülönbség 500 m, menetidő: 7 óra), indulás Csucsáról 10 órakor az EKE-háztól. Túravezető: Csorba Anna, Barabás Ibolya. ♦ La Deal–Híres-gerinc–Germin völgye–Ráturi, Şuvere, Osoiele, Lac-tanyák–Seredos (Negrii), Berettyó, Kisberettyó vízkele-tek–Ponor-tető–Bogomir, Jdera tanyák–Szép-hegy–Sámán-völgy (V. Şemeni)–La Deal–Csucsá (29 km, 1300 m szintkülönbség, menetidő 10 óra), indulás Csucsáról 8 órakor az EKE-háztól. A rövidebb változat 25 km (900 m szintkülönbség, menetidő 8 óra). Túravezető: Kiss János. Jún-

us 3., vasárnap: Szélesút (Calea Lată)–Kopasz-hegy (Dealul Pleşului)–Csucsá (15 km, szintkülönbség 400 m, menetidő: 5 óra), indulás Csucsáról 10 órakor az EKE-háztól. Túravezető: Csorba Anna, Barabás Ibolya. ♦ Vigyázó-hegység: Edömér-gerinc–Szurdok-völgy (V. Surduca) (13 km, 515 m szintkülönbség, menetidő 5 óra), indulás Csucsáról 10 órakor az EKE-háztól. Túravezető: Kiss János.

■ **Kerékpáros túrák.** Június 2., szombat: Dregán víztározó túra a Csucsá–Viságmező–víztározó útvonalon, majd a megyehatár mentén, a hegygerincen vissza Csucsára (65 km), indulás 9:30-kor az EKE-háztól. Június 3., vasárnap: Almási-vár-túra a Csucsá–Váralmás–Almási vár–Egeres–Kolozsvár útvonalon (85 km), indulás Csucsáról 9:30-kor az EKE-háztól. A kerékpáros túrák szervezője Szima Márton.

Minden túrára előzetes bejelentkezés szükséges telefonon, a túravezetőknél! Az érdeklődőknek sátorhelyet biztosítanak az

EKE-ház udvarán, vagy a jelentkezés sorrendjében alvóhelyet az EKE-házban, péntek, illetve szombat estére. Az EKE-házban a szállás fejében személyenként és éjszakánként 10 lejes (EKE-tagok részére), illetve 15 lejes adományokat fogadnak, ezeket a helyszínen lehet befizetni. Az EKE-ház szállásmestere Szabó János, nála kell előzetesen helyet foglalni. Aki más kategóriás szállást szeretne, azoknak panzió is rendelkezésére áll a közelben.

Szombaton este, a túrák után a résztvevők meleg estebédet (babgulyás savanyúsággal) vásárolhatnak. A kellő mennyiség biztosítása céljából kéri az igényt előre jelezni, szintén Szabó Jánosnál. Az adományokból begyűlt összeget a csucsai EKE-kulcsosház karbantartására és fejlesztésére fordítják.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei: Csorba Anna (0740-407652, anna.csorba@gmail.com), Barabás Ibolya (0740-560742, ibolya.barabas@gmail.com), Szima Márton (0766-703575, marton.szima@gmail.com), Kiss János (0364-807639, kjani51@gmail.com), Tatár Ferenc (0770-586926, tatrafer@gmail.com), Szabó János (0757-220682).

Májusi rendezvények

- **Április 28. (szombat):** Személygépkocsis kirándulás az Aranyos-völgyi Pátraháitești-vízeséshez. Érdeklődni telefonon. Szervező: Vas Géza ♦ Hunyadi Mátyás-emléktúra: Csonkatelep–Máriatelep–Báboci-határ–Nádasberend–Pusztatopa–Sárdi-erdő–Sárdi-tető–Sárdi-rét (kockásliliom-virágzás)–Türe–Magyargorbó (35 km, 600 m szintkülönbség). Az M33 indul 7.30-kor a kiskörmástól. Szervező: Kiss János. Bejelentkezni telefonon ♦ Séta a Bükkben (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Bagaméri Tibor.
- **Április 28–30. (szombat–hétfő):** Tisza-tó; kerékpáros körtúra. Szervező: Szima Márton. Érdeklődni telefonon.
- **Május 1. (kedd):** Jablonovszky Elemér-emléktúra a Szénafüvekhez: Morgó, Tekintő (5/10/15/20 km, 150/500 m szintkülönbség). Ajánlom a kiskocsis megközelítést. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon.
- **Május 2. (szerda):** Séta a Péter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18 órától közgyűlés a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban (fizikum, földszint).
- **Május 5. (szombat):** Bükki séta (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Kovács D. Zsuzsa ♦ Vonatos kirándulás a Riszeg-tetői majálisra. Találkozás 7.15 órakor az állomáson. Szervező: Szócs Miklós.
- **Május 5–6. (szombat–vasárnap):** Csucsai csillagtúra. Bejelentkezni telefonon. Szervezők: Csorba Anna és Barabás Ibolya.
- **Május 8. (kedd):** 18 órától választmányi gyűlés és a túravezetői testület tanácskozása az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban (9-es terem, földszint).
- **Május 9. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Május 12. (szombat):** Jókai Mór kerékpáros emlék- és teljesítménytúra – III. kiírás, Jókai Mór gyalogos emlék- és teljesítménytúra – XXI kiírás, részletek a túrák honlapján: www.ekekolozsvar.ro/teljesitmenyturak/.
- **Május 13. (vasárnap):** EKE-napok Várfalván. Kolozsvárról vasárnap reggel 8 órakor autóbusz indul Várfalvára, jelentkezni a székházban a szolgálatos napokon.
- **Május 16. (szerda):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ Látogatás a Történelmi Múzeumban: *Térhatású fényképek a Nagy Háborúból* című kiállítás. Találkozás a múzeum bejáratánál 16 órakor. Szervező: Kovács D. Zsuzsa.
- **Május 17–19. (csütörtök–szombat):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7 órakor az állomáson. Bejelentkezni telefonon. Szervező: Bagaméri Tibor.
- **Május 19. (szombat):** Andrásy- (Gyalui) havasok (27 km, 1000 m szintkülönbség); Rekető–Negruca-csúcs–Dobrin (1560 m). Kiskocsis megközelítés. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon.
- **Május 20. (vasárnap):** Vadviráglesen (gyöngyvirág) a szászfenesi erdőben (14 km). Találkozás 9 órakor a 9-es autóbusz Bucium utcai megállójában (M21-es busszal Szászfenesig és vissza). Szervező: Pál Gyöngyi.
- **Május 23. (szerda):** Rejtett-forrás (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Május 27. (vasárnap):** Szolcsvai-búvópatak (12 km, 400 m szintkülönbség). Találkozás 8 órakor a Flipnél. Szervező: Kovács D. Zsuzsa ♦ Séta a Bükkben (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Bagaméri Tibor.
- **Május 30. (szerda):** Gorbó-völgye, Bivalyos (8+15 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervezők: Székely Lavotta és Fazakas Ferenc.
- **Május 31–június 3. (csütörtök–vasárnap):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7 órakor az állomáson. Szervező: Bagaméri Tibor.
- **Székház:** Kolozsvár, Cardinal Iuliu Hossu (Fürdő) utca 20 sz., 13. ajtó ♦ **Szolálatos napok:** hétfőn 17–18 óra, kedden 11–12 között ♦ **Pénztár (tagsági díj, egyebek):** hétfő 17–18 óra, csütörtök 11–12 között ♦ **Könyvtár:** minden hétfőn 17–18 óra között ♦ **EKE-fotóklub:** minden kedden 17 órától.

Júniusi előzetes:

■ **Június 1–3. (péntek–vasárnap):** EKE-napok Csucsán. Szervező: Szima Márton. A részleteket külön cikkben közöljük, és megtalálhatók a honlapon (www.ekekolozsvar.ro) és a Facebookon (www.facebook.com/eke.kolozsvar/)

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Bagaméri Tibor 0742-776930
 Barabás Ibolya 0740-560742
 Csorba Anna 0740-407652
 Fazakas Ferenc 0752-640319
 Kiss János 0364-807639
 Kovács D. Zsuzsa 0747-070790
 Pál Gyöngyi 0742-373546
 Szabó János 0757-220682
 Székely Lavotta 0748-036290
 Szima Márton 0766-703575
 Szócs Miklós 0740-061741
 Tatár Ferenc 0770-586926
 Vas Géza 0742-659570
 Titkár: Branea Róbert 0723-400496
 Pénztáros: Molnár Ildikó 0742-471280